

Smatramo, da je taka odločba mogoča le ob nepoznanju razmer. Kajti sprejemni pogoji za gimnazijo in realko so mogoče še rahlejši nego za sprejem v meščansko šolo. Obseg snovi meščanske šole pa brez dvoma vsaj po svoji vrednosti za življenje daleko nadkriljuje snov nižje gimnazije oz. realke. Dočim poda meščanska šola zaokroženo snov iz vseh najvažnejših panog človeške vednosti in ročnosti, poda nižja gimnazija oz. realka le boli torzo, ker je nač v učnem načrtu teh srednjih šol, da izžine ta torzo šele s poukom v višji gimnaziji oz. realki.

Nasproti tej veliki prednosti pa izkazuje meščanska šola samo eno »slabo stran«. Ta je, da nima kot obvezni predmet nobenega tujenarodnega jezika. O mrtvih jezikih ne bomo izgubljali besed. Glede živih jezikov pa konstatiramo, da je vsaj eden izmed tujenarodnih s precej risikomiziranimi zahtevami obvezen na trg. Šolah, da morajo torej absolventi mešč. šol, če hočejo uspešno obiskovati trg, šolo, na vsak način že priti v dotičnem jeziku vsaj nekoliko »podkovani«.

O vrednosti različnih tipov šol za praktično življenje govore itak uspehi, ki jih absolventi izkazujejo. Tako vidimo, da niso na trgovskih šolah absolventje mešč. šol med najsilabšimi dijaki, nasprotno dokazujejo za umevanje praktičnega življenja skoro več spretosti nego absolventi predvsem humanističnih nižjih gimnazij. Zgoraj navedeno zapostavljanje mešč. šole je zato očitna krivica, ki jo še bolj osvetljuje dejstvo, da nižja gimnazija oz. realka pripravlja za višjo gimnazijo oz. realko, dočim pripravljajo mešč. šola za strokovne šole. Trgovska šola je strokovna šola, in njeni absolventi, ki imajo programatično predizobrazbo, naj bodo zaposleni pred tistimi, katerih predizobrazba smeri drugam?

Pozivljamo višji šolski svet in sploh prosvetno upravo, da izposluje v interesu mladine vse pravice, ki gredo meščanski šoli.

Obrotno nadaljevalne šole.

—o Zbornični prispevki obrtnim in trgovskim nadaljevalnim šolam. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je dovolila sledeče prispevke obrtnim in trgovskim nadaljevalnim šolam: 1. Zbornični prispevki obrtnim nadaljevalnim šolam za leto 1922. Obrtnim nadaljevalnim šolam v Murski Soboti se dovoljuje 2000 Din (8000 K), Ormožu 2000 Din (8000 K), Mengšu 2000 Din (8000 K), Konjicah 1500 Din (6000 K), Ljutomeru 1500 Din (6000 K), D. M. v Polju 2000 Din (8000 K), Brezicah 1000 Din (4000 K), Radovljici 2000 Din (8000 K), Slovenjgradcu 1800 Din (7200 K), Ribnici 1500 Din (6000 K), Slovenski Bistrici 1000 Din (4000 K), Št. Juriju ob j. ž. 1000 Din (4000 K), Šmarjah pri Jelsah 1500 Din (6000 K), Šmartnem pri Litiji 2000 Din (8000 K), Trbovljah 1700 (6800 K), Št. Vidu nad Ljubljano 3500 Din (14.000 K), Trzinu 2500 Din (10.000 K), Toplicah pri Zagorju 2000 Din (8000 K), Zalcu 1500 Din (6000 K), Žireh 2000 Din (8000 K). — 2. Zbornični prispevki trgovskim nadaljevalnim šolam za leto 1922. Trgovskim nadaljevalnim šolam v Celju se dovoli 1800 Din (7200 K), Ljubljani 3000 Din (12.000 K), Ptuj 1800 Din (7200 K). — 3. Zbornični redni in izredni prispevki obrtnim nadaljevalnim šolam za leto 1922. Dovolj se obrtno-nadaljevalni šoli v Celju redna podpora 5000 Din (20.000 K), izredna podpora 2000 Din (8000 K), Ljubljani redna podpora 13.000 Din (52.000 K), izredna podpora 5000 Din (20.000 K), Mariboru redna podpora 7500 Din (30.000 K), izredna podpora 2500 Din (10.000 K), Ptuj 1800 Din (7200 K), izredna podpora 2000 Din (8000 K), Kranju redna podpora 3000 Din (12.000 K), izredna podpora 500 Din (2000 K), Novem mestu redna podpora 2000 Din (8000 K), izredna podpora 500 Din (2000 K). — Vsi prispevki so se dovolili z določilom, da je vsaj 50% teh podpor porabiti za nakup učil in drugo priložico šole za pokritje stvarnih potrebščin (kurjave, razsvetljave in postrežbe), eventualno, ako so ti izdatki kriti, za doklado učiteljskim honorarjem. Te podpore, ki se izplačajo takoj, ko predložijo redno pobotnico, veljajo samo za tekoče šolsko leto, in šole do 31. decembra t. l. nimajo od zbornice ničesar več pričakovati. Tudi veljajo višine podpor samo za to leto in ni obvezna za prehodna leta.

Naše narodno prosvetno delo.

—p. Šolski salonski orkester. Iz Slovenjgradca nam poročajo, da je bil pod vodstvom tov. Šerba ustanovljen tam šolski salonski orkester, ki mu da neiz-

merno truda, a se obilo poplača. Ljudstvo je navdušeno in je prispevalo pri prireditvah v šoli nad 10.000 K za šolske svrhe: šol. ljud. knjižnice, oder itd. Če bo šlo tako naprej, ne bomo mogli govoriti ne o nasprotnikih šolstva, ne učitelstva.

Šolske ljudske knjižnice.

—pk Prekmurje. Sv. Jurij p. Rogashevc. Tu se je ustanovil »Piparski klub«, ki si je nadel prelepo nalogo, da pomore na noge uovovustanovljeni šolski knjižnici tor obenem podpira »Jugoslav. Matice«. Klub ima dosedaj čez 60 članov-piparjev. Društvo si je postavilo v program, da začne s primernimi igrami. Kot odsek »Piparskega kluba« se ustanovi tudi bralno društvo. S tem je položen temelj narodnemu razvoju ob naši naisevernejši meji tik Burgenlanda. Društvo obeta lepo prihodnost, ker vlada zanj veliko zanimanje. Upajoč, da znate ceniti pomen probujajočega se narodnega življenja ob meji, apeliram na Vas tovariši, da društvu priskočite na pomoč s kako knjigo. Za Prekmurje naj vlada malo več zanimanja! Upam, da ta prošnja ne bo samo glas vprijočega v puščavi. — Lazar Tone.

Šolski odri in pevski zbori.

—po Murska Sobota, državna šola. Otroci v Murski Soboti so uprizorili šolsko predstavo pod vodstvom gospe učiteljice Matilde Prelogove in gospoda učitelja Josipa Čučka. Na vzporedu so bile deklamacije in igra »Šivlja Klara«. Bilo je vsestransko zanimanje in uspeli v vsem zelo zadovoljiv. Gospa Prelogova, ki je imela z vajami mnogo truda, je z uspehom lahko zadovoljna. Njej, kakor tudi drugim, ki so pomagali pri uprizoritvi, se izreka tem potam največja zahvala. Pričakuemo, da nam bo kmalu zopet prijetna prilika, da se vidimo pri slinčni prireditvi. Saj pričajo take prireditve z neodoljivo silo o vztrajnosti in razumnosti naših vrlih narodnih delavcev in o sijajnem uspehu narodne vzgoje in širitve narodnega duha.

—po Igra »Prstan« v Murski Soboti. Otroci iz osnovne in meščanske šole ter gimnazije so uprizorili igro »Prstan«. Uprizorili so jo vdrugič v veliko zadovoljstvo poslušalcev. Žal, da tokrat ni bilo toliko obiska kot prvič. Nad vse je očarala divna umetna razsvetljava v gozdu, res kakor v baletnem kraljestvu palčkov.

—po V Črnomlju je priredila šolska mladina 14. t. m. v Lacknerjevem hotelu štiridejanko: Kralji Matjaž. Mični škrat gozdni razuzdanček, je tako brezskrbno igral, da ga je bilo veselje gledati. Tudi Ivan in ostali so spretno pogodili ulogice, najsibode govorne, kakor tudi pevske. Gledalcem se je kar čitalo zadovoljstvo iz obraza. Dvorana je bila polna. Hvala učitelstvu za trud!

—po Slovenjgradec. Tukajšnja osnovna šola je priredila 21. t. m. igro »Šivlja Klara«. Otroci so igrali izborno. Najbolj je ugajal ples vil in nastop palčkov. Tretje dejanje je pa prekratko in prazno. Tov. Tonček Vaupotovi se je zahvaliti, da je olepšala igro s plesom vil in palčkov. Nad vse okusne kostume je sešila tov. Linčka Vrečkova. Medodmori je nastopil prvič šolski salonski orkester, broječ 16 učencev in sicer klavir, harmonij, bobni, bas in 11 vijolin. Vadil jih je tov. Josip Šerbec. Igrali so izborno in aplavz ni hotel ponehati. Sijajen čisti dobiček 2500 Din t. j. 10.000 K se uporabi za knjižnico in za učila. Največ dohodkov je dal srečolov, ki ga je vodila tov. Milka Dularjeva.

Književnost in umetnost.

—k JEDNA ANKETA. »SRPSKI KNJIŽEVNI GLASNIK« otvorio je anketo o »srpsko-hrvatskim odnosima«. Mislimo, da nam čitatelji »Uč. T.« ne če zameriti i predbaciti, da se uplićemo u politiku, ako se i mi zanimamo za tu anketo. Ne če i ne smi! Jer to »pitanje« nije nikako politično, nego je državno, a nije ni srpsko-hrvatsko, nego je uopće jugoslavensko, te ono mora da zanima sav naš javni život, sve radnike, kojima leži na srcu interes države, njezino uređenje, državno jedinstvo, jugoslovenstvo. Kažem mora, ier je to »pitanje« rana celoga našeg tela i celo telo zbog te rane trpi i muku muči. Iza to moramo, da to pitanje uzimemo kao zajedničko, naše, jugoslavensko, i da ga rešavamo svi. Ali ne sa pretenzijom, ne subjektivno, temperamentalno i površno i ne — bez ljubavi! Onako, kako interes zajednice zahteva, onako, kako to može i mora da zahteva brat od brata!

I mi narodni učitelji, koji smo pozvani, da delujemo na uspešnoj i trajnoj konsolidaciji sve naše države, mi, koji

smo svaki dan s narodom i u narodu, mi, koji živimo i radimo za Jugoslaviju i zbog Jugoslavije, i mi smo pozvani, da to pitanje rešavamo i da pridonosimo nešto za umirenje i pomirenje duhova. Mi sa svoje strane ne verujemo, da to »pitanje« obstoji onako, kako bi to neki hteli! A tako misle, uvereni smo, i mnogi drugi učitelji, koji imaju prilike, da se osvedoče, kako narod ne misli onako, kako to stanovita gospoda hoće da misle i tumače, kako ti odnosi u narodu nisu napeti, nego je zlo, što te odnose stanovita kratkovidna i ambiciozna gospoda napnju, kvare.

Ali, ako srp.-hrv. pitanje ne uzimamo kao posebno pitanje, mi ipak vidimo, da ima neko zlo, koje državni brod ustavlja, te mu ne dá, da svom snagom, bujom parom zaplovi! Mi smo učitelji svesni svoje narodnosti, svojega potpunog i čistog Jugoslovenstva, a svesni smo i svoje dužnosti kao učitelji i Jugoslaveni, tako te nama raznih lekcija u tom pogledu ne treba. No da čitavci »Uč. Tov.« vide, kako o tim odnosima misle nekoi naši umnici, ugledniji javni radenici, donosimo ovde, po našem mišljenju, najmarkantnije točke iz njihova naziranja, a za dobro rešenje »srp.-hrv. spora«.

(Dalje prihodnjič.)

—k Slinga, drama v štirih dejanjih. Spisal E. Gangl. Svoji sestri Vilni posveča to knjigo E. G. »Kako resnična je tista stara pravilica o Slingi, ki je ležala ob morskem cesti, ki je potnikom dajala uganke in je potnem potnike raztrgala, ako niso znali uganke rešiti.« — »Taka Slinga je to naše življenje za vse ljudi in za vse človeške družbe. Priroda je kakor Slinga nebeška, ljubezniva in nežna, ima obličje in prsi boginje, končuje pa s kremplji in telesom levine.« — Dejanje se vrši v stanovanju suplenta Poljaka in njegove žene Katke. Poljakova volja je zaradi prezgodnjega zakona in borbe za kruh omagala, da bi napravil izpite. Dičila ga je velika ljubezen do pokojne matere. Žena Katka, dve leti starejša od njega, je čutila nesrečno v zakonu, ker ji je vzbujala velika ljubezen moža do matere zavist in ker ni imela otrok: »Iz omotice prvih dni — dni ljubezni. Kako lepa je bila — polna upanja, polna pričakovanja! Da, dvignila sem se iz nje, ko sem spoznala resnico, ko sem videla, da je laž, prevara, brezupnost...« Prijateljica Lina, ki je dospela ravno v najkritičnejšem trenutku v rodbinski krog, ji pokaže realno pot zakonskega življenja: »Iz omotice, iz sladkosti prvih dni vendar ne drži pot do laži, prevar in brezupnosti, ampak do resnosti, do spoznanja resničnega položaja. Iz sanjivosti do prevdarka, iz ljubezenske onemoglosti do dela in vstrajanja... Vstala bi in se dvignila! V ljubezni ali vsaj v ljubeznivosti bi se nagnila k niemu. Bila bi mu prijateljica, podpornica, tovarišica. Malo je ljubezni, ki bi ostale velike in stalne. Ampak zaupnost ostane — sanje se pretvorijo v realnost, bi rekla. Vnemala bi ga, izpodbujala, delala z njim — študirala... Sufilirala iakost, če bi omagoval. Bojevala bi z njim isti boj, dobojevala bi zmago sebi in niemu...« — Filozofo Pelko, ki je stanoval pri Poljakovih se je udal lahkomišelnemu življenju, jurist Kosirnik, ki je dokončal svoj študij, mu je bil »živa vest«. Lina mu je bila Slinga, ki mu je pokazala pot v drugo življenje, postavila mu je ceno, da si jo pripori. A že prvi koraki so mu bili težki na novi poti... — V ta kaos nesreč je prišla sestra Poljakova, 19 letna Anka, nezakonska mati. Njen otrok je vzbudil v nesrečni ženi Poljakovi bolest in zavist, hotenje — biti mati. To jo je dovedlo do nepremišljenega dejanja, katerega žrtev je postal nesrečen otrok. —k.

—k Knjižnica zdravstvenega odseka za Slovenijo, šte. 3. Boj alkoholu! Spisal docent dr. Ivan Robida. »Divje narode je alkohol v najkruvavejšem času iztrebil, a tudi nas uničuje, seveda nekoliko počasneje, a zato nemanj zanesljivo. Sam povzročuje celo kopo bolezni, pripravlja drugim pot, zmanjšuje odpornost posameznikov in rodu napram infekcijam in intoksikacijam ter boleznim in okvaram sploh, zvišuje torej bolehnost in umrljivost, uničuje deco, zmanjšuje plodovitost, razplemenja in oslablja zarod, moti mir in red, izpodkopuje moč države, razieda rodbinsko življenje, uničuje pravost, zakrivlja nebroj zločinov in nesreč, ubija blagostanje in narodno bogastvo, spravlja posameznike in cele rodbine v propast in pogubo ter dovaia in tira najširše sloje v bedo«, tako zaključuje dr. Robida svojo knjigo — in to nam pove vse!

—k »Popotnik«, pedagoški in znanstveni list, šte. 3.—4. Vsešina: Razprave: 1. H. Družovič: Dve glavni nalogi šolskega pevskega pouka. 2. Anica Černe: O Zupančič kot mladinski pesnik. Iz šolskega dela: 1. Ana Pfeifer: Elementar-

ni pouk v čitanju in pisanju na podlagi samodelavnosti. (Dalje.) 2. Vlado Rojec: Kmetijsko risanje. Telesna vzgoja: 1. Dr. Ljud. Pivko: Učni načrt redovnih vaj. 2. Fr. Grm: Higijena govora. (Dalje.) Razgled: A. Slovtvo, J. J. Filipi: Neivolnejši způsoby kresliské. (Drag. Humeck). — E. H. Kaňkadamova-M. P. Majstorovič: Metodika osnovne nastave crtanja. (Fleré). — Jos. Suchy: Staroindijske pripovedke. (—é). — Da se upoznaino. (Mil. R. Majstorovič). — Iz pedagoške literature, B. Časopisni vpogled. Prerod. C. To in ono. O smotru narodne šole. (Pav. Fleré). — O potrebi bibliografije pedagoške literature Slovenaca, Hrvata i Srba. (Mil. R. Majstorovič). — Priložbe staršev. (F. V.) — Kaj se zahteva za sprejem v srednjo šolo. (F. V.) — K III. mednarodnemu kongresu za moralično vzgojo v Ženevi. — Drobne pedagoške novice. — Filozofski slovar. (Dr. Fr. Derganc).

—k Zvonček, šte. 5. Vsešina: Tone Gaspari: Tolažba. Pesmi. Jos. Vandot: Kekec na volčji sledi. Planinska pripovedka s štirimi podobami, Jernej Popotnik: Jadrnice v solncu. Povest. Fran Erjavec: Kitajske narodne pripovedke. Fr. Ločniškar: Dete in luna. Pesem. Poslušam lepe pripovedke... Podoba. Fr. Rojec: Za domači muzej. Poučni spis s podobo, Ivan Albrecht: Pika ziblje. Pesem. Pouk in zabava, Kotiček gospoda Doropoljskega.

Naša gospodarska organizacija.

—g Neratov temeljni kamen za Učit. dom v Mariboru razveseljivo raste od dne do dne. Kljub ogromnemu kulturnemu in društvenemu davku, ki ga plačuje učiteljstvo v sedanjih časih, vendar ne pozablja sebe. Iz vseh krajev mariborske oblasti se vračajo nabiralne pole, iz katerih je razvidno, da darujejo posamezniki povprečno od 5—10 Din. Neka dvo-razrednica je darovala celo 65 Din! Časi taki zavedni požrtvovalnosti! Iz darov bode pa tudi razvidno, da znamo ceniti svojega toliko zaslužnega pokojnega tovariša, ravnatelja Nerata. Vsa vodstva pa, ki se do sedaj še niso odzvala, prosimo, da prvega pri izplačilu prejemkov ne pozabijo naše nabiralne pole. Darila se bodo priobčila po okrajih, kakor hitro dobimo nab. pole vrnjene. Pravila za Učit. dom so že vložena. Kakor hitro bodo odobrena, se vrši o primernem času ustanovni občni zbor. Pravila se niso mogla dati v pretres posameznim društvom, ker bi se bila zaveda zavlekla. Pomoč je pa nujna. Sicer so pa pravila le formalnost, kateri se lahko vsak čas zadosti. Glavno je smotreno in požrtvovalno delo nas vseh. — Pripravljalni odbor.

—g Rezervni sklad. Prostovolni organizacijski davek — 1922. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.) 8. izkaz, 80 Din: Učiteljstvo — Gornja Radgona. Prispevali so po 10 Din: Ana in Karel Mavrič, Marija in Anton Kovacec, Berta in Loize Menhart, Marija Dominkuševa in Nada Mihaljeva. 35 Din: Učiteljstvo v Kostanjevici — zbrano pri okrajni učiteljski konferenci. Bravo, vrli tovariši in vrle tovarišice! 30 Din: Učiteljstvo na okrajni učiteljski konferenci v Mokronogu — v priznanje referentoma tovarišici Štupici in tovarišu Rojcu. Bravo, vse hvale vredno! Pogledajte vsi zavednost in delavnost učiteljstva teh dveh okrajev na vseh zborovanjih in konferencah! V splošnem pa rečem, da se naša stanovska zavednost razvija lepo — kar je nam v čast. Le tako naprej! Zdravo! — Današnji izkaz 145 Din. Prej izkazanih 6999 Din. Skupaj 7144 Din. — Ivan Petrič, Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ RADOVLJIŠKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO IMA SVOJE POSLEDNJE ZBOROVANJE v tekočem šolskem letu dne 3. junija t. l. (sobota) v Bohinjski Bistrici takoj po prihodu vlaka. Referira tov. Valko Razingar o risanju v osnovni šoli. Protireferent je tov. Iv. Šega. Glede kosila je treba javiti tovarišici Ruži Majcen v Boh. Bistrici.

+ SAVINJSKO UČIT. DRUŠTVO ZA VRANSKI OKRAJ ZBORUJE dne 2. junija ob 9. uri v Lokah. Poleg običajnih točk predavajo g. okr. nadzornik Černe »O medsebojnih odnosajih učiteljstva«, tovariš Mejovšek o kmetijsko-nadaljevalnih težajih in tov. Urek o načrtu novega zakona za državne name-